

Daniël (Daan) Rookmaaker is op 25 juni 1913 in Bloemendaal geboren. Hij was de zoon van Jan Rookmaaker (1877-1939) en Emma Funke (1881-1969). Ze krijgen drie zonen en drie dochters. Het jonge gezin verhuisde naar Wageningen, waar zijn vader als landmeter les geeft en later dominee wordt. Op 27 maart 1922 wordt Dirk Wouter (Wout) geboren. Hun vader overleed op 27 september 1939 in Wageningen.

Daan wordt welp en verkenner bij de Heeromagroep in Wageningen. Ook zijn broer Wout was hier verkenner. In Wageningen ontstond al snel na de start van Scouting in Nederland de Vereeniging voor Scoutswerk in Wageningen. In 1911 namen ze hun reglement aan. Later ontstonden twee groepen, de groene onder leiding van Hopman de Voogd en de paarse troep, onder leiding van vaandrig Heeroma. Na zijn overlijden werden de troepen weer samengevoegd en naar hem vernoemd, de Heeromagroep. Met de komst van hopman Broekema groeide de groep weer en ontstonden in 1936 weer twee troepen, met hopman Ludolf Broekema bij de Heeromatroep en hopman dr. Jan Boes bij de Otto van Gelregroep.

In november 1939 trouwde Daan met Irmgard van Leer. Ze gaan wonen in Amsterdam en krijgen in 1940 een zoon, Daniël Pieter.

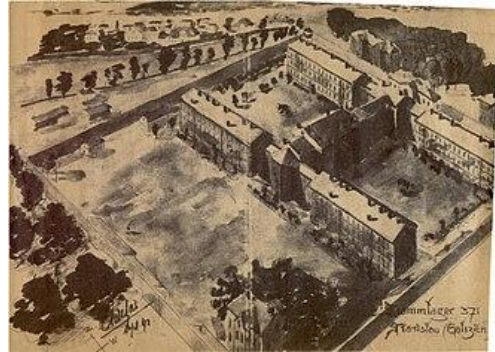

Daan is tijdens de mobilisatie eerste luitenant Motor Artillerie. Na de capitulatie van het Nederlandse leger in mei 1940 begon de bezetter met het demobiliseren en ontmantelen van het Nederlandse leger. Ongeveer 250.000 bleven in hun garnizoenen, maar zo'n 22.000 werden over de grens gevoerd. Via Maastricht gingen ze te voet en met de trein naar een transitkamp in Hemer. Op 17 mei werden ze naar Neubrandenburg afgevoerd. Eind mei kregen de meeste krijgsgevangenen Nederlandse militairen in het buitenland hun vrijheid terug. De beroepsmilitairen moesten wel de toezegging doen dat ze de Duitse staat geen schade zouden toebrengen. Van de ruim 12.400 beroepsmilitairen weigerden er 69 die *verklaring op erewoord* te tekenen. Zij bleven krijgsgevangenen en kwamen terecht in Oflag IV C bij Colditz.

Op 15 mei 1942 kregen beroepsofficieren de oproep om zich binnen drie dagen bij de Duitse instanties te melden. Daan meldde zich en kreeg nummer 31595. De militairen werden weer in krijgsgevangenschap genomen, mogelijk omdat de bezetter er achter kwam dat onder verzetsstrijders veel oud-militairen waren. De 2.027 beroepsmilitairen werden afgevoerd naar Oflag XIII B Neurenberg-Langwasser, een krijgsgevangenenkamp in Beieren. De locatie was een voormalig trainingskamp van het leger.

Vanuit hier ging de groep op 1 en 2 augustus 1942 naar Stalag 371 Stanislau, in het huidige Oekraïne, waar ze een paar dagen later aankwamen. Dit kamp was gevestigd in een voormalige (militaire) gevangenis. In dit krijgsgevangenenkamp zaten meer (oud) scouts zoals

Johan Wijnsouw, San van den Wall Bake, Karel Bloema en Kees Kervink. Een aantal krijgsgevangenen wisten, onder via de *Reisvereniging* van San van den Wall Bake, te ontsnappen.

Om fit te blijven werd in het kamp veel aan sport gedaan. Er werd ook veel gestudeerd in het kamp. Het officierskorps bleek op de meest uiteenlopende gebieden deskundigen te bezitten, die anderen van hun kennis wilden laten profiteren. Op juridisch en technisch gebied konden zelfs academische examens worden afgelegd, waarvoor de opgaven uit Holland werden opgestuurd. Daarnaast veel talenstudies (waarbij Maleis en Russisch de meeste aanhang hadden) en een hele serie verder cursussen, soms over de gekste onderwerpen, tot lijkverbranding, bijenteelt en liplezen toe. Wim Gout ging met Daan Rookmaaker en San Van den Wall Bake wijsbegeerte studeren. Er ontstond een dikke vriendschap tussen hen drieën, waarbij ze vele interessante discussies hadden, o.a. over de jeugdbeweging.

Daan zou op 10 januari 1944 op transport gaan van Stanislau naar Neubrandenburg. Op weg naar het station ontdoen de luitenants Ham en Rookmaaker zich steeds meer van hun militaire uitrusting en doen burgerkleding aan. Op een gegeven moment als er rumoer is in de groep, lopen ze rustig een straatje in. Hun vlucht blijft onopgemerkt en ze kunnen aan hun reis beginnen om Hongarije te bereiken. Ze lopen 4 dagen door de Karpaten maar komen helaas niet in contact met de Oekraïense partizanen die hen verder kunnen helpen. In de buurt van de Hongaarse grens wordt het tweetal opgemerkt door een grenswacht en gearresteerd. Ze moeten terug naar Stanislau en komen op 18 januari 1944 terecht in de quarantainebarak van Stalag 371. Op 22 februari krijgt de groep bezoek van de Duitse kolonel Stockmann, die belast is met het toezicht op de krijgsgevangenen in het district waarin Stanislau ligt. Hij verzekert de Nederlanders dat ze naar Neubrandenburg zullen gaan zodra er transport is. In de tussentijd zijn de Duitsers op de hoogte van het grote aantal ontsnappingspogingen die gedaan zijn tijdens het transport naar Neubrandenburg (118 !). De Sicherheitsdienst wil de 9 man vasthouden totdat duidelijk is wie verantwoordelijk is voor deze massale ontsnappingen. Ze laten hun prooi niet meer los!

In een goed gesprek met een Feldwebel van de wacht komt Rookmaaker erachter, wat de ware bedoeling is van de Duitsers. Daarom doet de groep weer een ontsnappingspoging. Op 3 maart 1944 vind de ontsnapping plaats maar hoe dit is gegaan is onbekend. Ze worden gegrepen en tot begin april opgesloten en slecht behandeld.

Vervolgens wordt hij naar concentratiekamp Mauthausen afgevoerd. Daar is hij in het kader van Aktion Kugel op 2 mei 1944 geëxecuteerd samen met Luitenant Gerrit Boxman, Luitenant Jan Willem Eggink, Luitenant Quirinus Ham, Luitenant Hendrik de Heer en Luitenant Rutger Stuffken.

Daan wordt herdacht op een plaquette met 40 namen van de tijdens de bezetting omgekomen leerlingen, leerkrachten en personeel van de toenmalige Rijks HBS. De gedenkplaat bevond zich oorspronkelijk in de rectorkamer van de Rijks HBS aan de Wilhelminaweg. In 1967 kreeg de plaquette een plaats in het nieuwe schoolgebouw Pantarijn aan de Hollandseweg. In 2007 is de plaquette opnieuw verplaatst naar het nieuw schoolgebouw aan de Hollandseweg.

Meer informatie

[Jan Rookmaaker \(1877-1939\) » Stamboom Helder » Genealogie Online](#)

[Daniel Rookmaaker \(1913-1944\) » Stamboom Helder » Genealogie Online](#)

[Algemeen Handelsblad » 26 aug 1940 - Art. 116 | Delpher](#)

[Algemeen Handelsblad » 28 sep 1939 - Art. 60 | Delpher](#)

[Algemeen Handelsblad » 10 okt 1939 - Art. 72 | Delpher](#)

[Dagboeken – Krijgsgevangenen.nl](#)

[Verhaal-AV-van-de-Wall-Bake-32017-versie-090218-def-website.pdf](#)

[Krijgsgevangenschap Luitenant C. Kervink - PDF Gratis download \(docplayer.nl\)](#)

[Dagboek-Kokje-webversie-14-12-2018.pdf \(krijgsgevangenen.nl\)](#)

[Dagboek 15 mei juli 1942 Krijgsgevangenschap Generaal-majoor A.A. van Nijnatten Kgf 32039 - PDF Free Download \(adoc.pub\)](#)

[Daniël Rookmaaker \(oorlogsgravenstichting.nl\)](#)

[Daniël Rookmaaker | Erelijst van Gevallenen 1940-1945](#)

[Ham, Q.J. Kgf 31161 – Krijgsgevangenen.nl](#)

[Algemeen Handelsblad » 27 dec 1945 - Art. 68 | Delpher](#)

[Wageningen, plaquette in scholengemeenschap Pantarijn - Nationaal Comité 4 en 5 mei : Nationaal Comité 4 en 5 mei](#)

[Wageningen Courant, 26 februari 1947](#)

[Stapsgewijze krijgsgevangenschap – Mei tot Mei](#)

[Oflag XIII-B - Wikipedia](#)

[Kamp Stanislau - Wikipedia](#)

[Kamp Neubrandenburg - Wikipedia](#)

[Oflag VII-CZ - Netwerk Oorlogsbronnen](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.